

Depositogarantiestelsel is een recept voor narigheid

Column
Wim Boonstra

Op het hoogtepunt van de financiële crisis, in oktober 2008, werden wereldwijd de depositogarantiestelsels uitgebreid. Gezien de paniek van het moment was dat geen onlogische reflex. De onrust greep snel om zich heen en kon alleen met garanties, nationalisaties en uitbreiding van het depositogarantiestelsel (DGS) worden gekalmeerd. Sindsdien wordt gewerkt aan een herziening met handha-

ving van de tot € 100.000 uitgebreide dekking. De vraag of een uitgebreid DGS een goede zaak is wordt niet meer gesteld.

Als je huis in brand staat, moet je blussen. Dus je spuit net zo lang met blusmiddelen totdat het vuur uit is. Maar als het vuur gedoofd is en het huis is herbouwd blijf je het niet bespuiten onder het motto: 'nooit meer brand'. In een doorweekt huis is het niet prettig wonen.

Zo is het ook met een DGS. Daaraan kleven grote nadelen. Als er al een grote paniek gaande is, wegen de nadelen minder zwaar dan het voordeel dat een garantie de spaarders kan kalmeren. Maar in normale tijden zijn zij wel degelijk zwaarwegend. Zij kunnen worden samengevat onder de term 'moral hazard' oftewel moreel risico. Een DGS zet aan tot verkeerd gedrag, bij spaarders én banken. Onder een DGS hebben spaarders geen

enkele prikkel om nog op te letten bij welke bank zij hun spaargeld stallen. Nadenken hoeft niet meer, het risico is immers weg. Dat geldt voor de onverantwoord handelende spaarder, zolang die zo slim is om zijn spaarsaldo onder het plafond van de garantie te houden, maar uiteraard niet voor de samenleving als geheel.

Het risico is verlegd naar de banken die het stelsel garanderen en uiteindelijk de belastingbetaler. Een DGS is ook een open uitnodiging voor risicovolle banken om de spaarmarkt te betreden. Als je met een kwart procent hogere rente massaal spaargeld kunt aantrekken ben je als risico-

Garantiestelsel is een open uitnodiging voor risicovolle banken om de spaarmarkt te betreden

volle bank veel goedkoper uit dan op de kapitaalmarkt. Je kunt je als het ware aan de tucht van de financiële markten onttrekken en vrolijk je gang gaan met risicovolle projecten. Icesave, weet u nog, is er een rechtstreeks gevolg van. Zonder het DGS had ze in ons land geen dubbeltje aan spaargeld kunnen ophalen (behalve wellicht bij de lagere overheid).

Wetenschappelijk onderzoek toont al heel lang aan dat een DGS door al die effecten de financiële stabiliteit ondermijnt. De aanwezigheid van een DGS maakt de kans op een financiële crisis namelijk groter en niet kleiner. Het gevaar wordt groter naarmate het garantiëplafond hoger ligt. Het destabiliserende effect is sterker als een fonds op voorhand wordt gevormd, zeker als autoriteiten dat beheren. Dit alles blijkt uit in 2002 gepubliceerd onderzoek naar het effect van een DGS in 61 landen, uitgevoerd bij het

IMF en de Wereldbank.

In Europa zijn we nu bezig met een uitgebreid DGS, waaronder veel verschillende spaarvormen vallen. Precies de verkeerde kant op dus. Het zou veel beter zijn om het plafond van het DGS omlaag te brengen tot € 20.000, waaronder alleen direct opvraagbare spaargelden worden gedekt.

Dat is in het huidige politieke tij onbespreekbaar. Dat dit uiteindelijk ten koste kan gaan van de financiële stabiliteit wordt niet meer onderkend. De minister deelt in een brief aan de Tweede Kamer mee dat een DGS goed is voor de financiële stabiliteit; een standpunt dat niet door wetenschappelijk bewijs lijkt te worden geschraagd. Dat interesseert blijkbaar niemand meer. Tot de volgende crisis natuurlijk. U bent bij dezen alvast gewaarschuwd.

.....
Wim Boonstra is chief economist van Rabobank.

Depositogarantiestelsel is een recept voor narigheid

